

Steun aan Kinderen in Oorlogsgebieden: Ontwikkeling van een Psychosociaal Zorgsysteem

Mark. J.D. Jordans

Wereldwijd komen jeugdgeestelijke gezondheidsproblemen veel voor. Deze geestelijke problemen vormen een enorme belasting voor kinderen en adolescenten, hun families en de maatschappij. Dit geldt in toenemende mate voor oorlogsgebieden, vaak lage- en midden- inkomenslanden, waar geweld, armoede en een veelvoud van sociale stressfactoren bijdragen aan een verhoogde mate van problematiek. Er is wereldwijd echter een chronisch en structureel tekort aan adequate geestelijke gezondheids- en psychosociale zorg voor kinderen. Daarnaast is er beperkte kennis over effectieve en realiseerbare behandelmethodes in niet-westerse contexten. Het proefschrift van Mark Jordans presenteert een model om psychosociale zorg te verlenen middels een pakket van multiple interventies.

Een epidemiologische studie naar de geestelijke gezondheidsproblematiek van voormalig kindsoldaten in Nepal, is de eerste wetenschappelijke studie die laat zien dat kindsoldaten meer problematiek vertonen dan hun leeftijdsgenoten, een verschil dat niet alleen verklaard door het verschil in beleefde traumatische ervaringen. Daarnaast laat een systematische literatuurstudie naar mogelijke interventies zien dat er een structureel gebrek is aan effectieve behandelvormen voor kinderen in oorlogsgebieden. Beide onderzoeken vormen de probleembeschrijving en rationale voor deze dissertatie. Diverse validatie studies tonen vervolgens aan dat het nieuw ontwikkelde instrument om psychosociale problematiek te identificeren, de *Child Psychosocial Distress Screener*, accuraat blijkt en een stabiel theoretisch concept meet in verschillende landen. Dit instrument faciliteert de identificatie van kinderen die hulpverlening behoeven. Een onderzoek naar de effectiviteit van groepsinterventies binnen scholen, laat zien dat de interventie gematigd effectief is in Nepal. De behandeling leidt tot vermindering van problemen zoals agressie, en versterkt pro-sociaal gedrag en geeft hoop. Onderzoek naar de toepasbaarheid van individuele psychosociale zorg (counseling) binnen niet-westerse contexten laat vervolgens zien dat het als erg steunend en toereikend ervaren wordt door cliënten, al voldoet het niet altijd aan de verwachtingen en zijn aanpassingen aan de culturele context vereist. De afname in klachten tijdens counseling in Burundi is terug te

brengen tot een vijftal behandelelementen, waaronder een therapeutische relatie, betrokkenheid van de familie en een probleemoplossende houding. Dit onderzoek geeft concrete handvaten voor de verbetering en theoretische onderbouwing van individuele zorg voor kinderen in extreem moeilijke omstandigheden.

Samengevat presenteert het proefschrift van Jordans een model om zorg te verlenen aan substantiële groepen kinderen, door middel van een pakket met multiple interventies. Het onderzoek laat zien dat dergelijke zorg haalbaar en effectief blijkt te zijn in oorlogsgebieden en lage inkomenslanden. Tevens toont het aan dat het mogelijk is om een hulpverleningssysteem samen te stellen en te verbeteren op basis van wetenschappelijke onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd tussen 2004 en 2008 in Burundi, Indonesië, Sri Lanka, Soedan en Nepal. Het centrale thema van het proefschrift is de wisselwerking tussen wetenschappelijk onderzoek en interventieontwikkeling, met als doel bij te dragen aan het overbruggen van het structurele gebrek aan zorg voor kinderen, door verbeterde kennis over welke behandelingsvormen werken, hoe deze werken en hoe ze het beste geleverd kunnen worden.

Mark Jordans is medewerker van de afdeling Research & Development binnen HealthNet TPO. Hij werkt als adviseur en onderzoeker aan de ontwikkeling en aanpassing van duurzame en effectieve zorg systemen in oorlogsgebieden en lage inkomenslanden. Hij verdedigt zijn proefschrift 'Steun aan Kinderen in Oorlogsgebieden: Ontwikkeling van een Psychosociaal Zorgsysteem', op 27 April 2010 aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.